

Становище

От доц. д-р Наталия Христова, Нов български университет,
за придобиване на образователната и научна степен “доктор”,
по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни
науки. (Медии и комуникации – карикатурата в медиите) с дисертационен труд на тема:

Характеристика на съвременната карикатура в пресата (въз основа на case study от вестниците „Сега“, „The Guardian“, „Frankfurter Allgemeine Zeitung“ и „Le Monde“)

от **Петър Борисов Шойлев**, свободен докторант във ФЖМК

Научен ръководител **проф. д-р Здравка Константинова**

I. Оценка на качествата на дисертационния труд.

Жанрът „карикатура“, който носи характеристиката на визуалното изкуство и журналистиката и представя „другия поглед“ към живота на обществото, не е лесен за научно изследване. Изборът на подобна тема от докторанта определено заслужава адмирации. Още повече, че предмет на тезата са карикатури от онлайн изданията на четири вестника (“Сега”, “The Guardian”, “Frankfurter Allgemeine Zeitung” и “Le Monde”), съответно от България, Великобритания, Германия и Франция, които имат не само национална, а и международна популярност. Карикатурите на в. „Сега“ също влизат в глобалната мрежа чрез новите технологии.

Докторската теза на Петър Шойлев е организирана в увод, три глави, заключение, библиография и приложение, в размер на 259 страници.

В **увода** ясно са формулирани целите, задачите и методите на изследване.

Първа глава *Журналистическият жанр карикатура* е в известна степен теоретична. Въз основа на анализ и коментар на изследвания на български и чуждестранни автори са представени различни мнения и интерпретации на карикатурата като визуален и публицистичен жанр, както и различни модели за изследване на жанра.

Петър Шойлев е прегледал многобройни карикатури от избраните вестници и е селектирал няколко десетки от тях, чрез които е развил своите тези във втора и трета глава.

Втора глава *Ролята на карикатурите в анализираните вестници* е структурирана чрез повтарящи се параграфи към всяко от изданията. Първоначално се излага кратка история на карикатурата в отделната държава, последвана от представяне на вестника. Третият параграф разглежда конкретни автори и техните карикатури, на които прави формален и контент анализ. Историческият преглед на карикатурата във Великобритания, Германия и Франция е до известна степен фрагментарен и по-скоро популяризаторски. Разбираемо е, че докторантът не е имал възможност, а и не си е поставял такава задача, да изследва по-прецизно тази проблематика. Но добре би било преди началото на частта, отнасяща се до историята на българската карикатура, за която има достатъчно изследвания, да направи кратък историографски преглед.

Втора глава е особено полезна с въвеждането в българска среда на знакови имена на карикатуристи от трите чуждестранни издания. Интересна е информацията за предпочитанията към щатни или извънщатни сътрудници, както и към публикуване на рисунки на автори от други държави. Визуалният материал, представен в тази част на дисертацията, позволява на автора да направи своите изводи относно възможностите на

карикатурите във всяко от изданията да въздействат на читателите при формирането на тяхното мнение към събитията, които те отразяват.

Трета глава *Карикатурни коментари на събития* проследява четири знакови момента от международния политически живот през разглеждания период. Прави впечатление наблюдението на докторанта, че темата “Брекзит” логично доминира във в. “The Guardian”. Тук илюстрациите, представени от Петър Шойлев са добре подбрани и чрез карикатурите е показано различното отношение на обществото и художниците в периода на „Брекзит“ към сменящите се премиери – Борис Джонсън и Тереза Мей.

Темата „Брекзит“, според автора, е сериозно застъпена чрез местни и чуждестранни карикатури и във френския “Le Monde”, което не е изненадващо като се има предвид водещата роля на Франция в Европейския съюз. Би било полезно да се коментира причината за малкото количество карикатури във в. „Сега“, посветени на тази важна за ЕС тема, свързана с напускането на Великобритания и трудните преговори между политическите елити на Острова и Брюксел. Определено този факт е свидетелство за неосъзнатата от редколегията на “Сега” и от българската държава на равната на другите страни, членки на ЕС, отговорност за състоянието на общността.

Много интересно е богато илюстрираното приложение, посветено на историята на наградата „Пулицър“ за карикатура. Докторантът има и публикация по тази тема, което обяснява по-пространното представяне на престижното отличие.

Авторефератът отразява коректно съдържанието на дисертацията. Петър Шойлев е изброил приносите на докторската си теза, включени са и публикации и участия в научни форуми.

II. Приноси на дисертационното изследване.

Основният принос, според мен, е въвеждане в научна среда на някои малко известни у нас чужди автори и запознаване на по-широка публика чрез онлайн публикациите с тяхното творчество.

В изследването на докторанта са отграничени водещи световни теми за карикатуристите, публикуващи в разглежданите издания през визириания период (2015 – 2021 г.) и всички те са коректно илюстрирани и коментирани.

Дисертацията на Петър Шойлев показва един от моделите за разглеждане на карикатурите като важно комуникационно средство в съвременния свят.

Селекцията на приложените карикатури е много добра. Образите допринасят за по-адекватното възприемане на авторовите анализи.

III. Бележки и препоръки.

Текстът се нуждае от коректорски прочит, за да се елиминират редица печатни, пунктуационни и правописни грешки, както и да се уеднакви използваното граматическо време. Необходима е и научна редакция, за да се избегнат честите повторения на тези и констатации.

Основната ми препоръка е към формалния анализ на визуалния материал, който акцентира върху техниката на изпълнение (цветни или черно-бели), върху процентното използване на образи (хора, животни, предмети), а очакването е да се открие специфичния стил на изображение на отделните художници, въпреки че целта на докторската теза, заявена от автора, е да представи ролята на политическата карикатура като специфичен жанр в журналистиката.

IV. Публикации и участия в научни форуми.

Представените три публикации по темата на дисертацията в електронни издания и две участия в научни форуми отговарят изцяло на изискванията на закона.

V. Заключение.

Като цяло дисертацията отговаря на основните изисквания на Закона за научните степени и звания, дисертантът добре борави с използваната литература, цитирането е коректно, направените анализи и изводи са адекватни на емпиричния материал и аз ще гласувам “За” присъждането на Петър Шойлев на научната и образователна степен “доктор”.

Дата: 14. 01. 2024 г.

Рецензент:

Доц. д-р Наталия
Христова